

ΟΛΟΙ ΤΟ ΒΛΕΠΟΥΝ, ΚΑΝΕΙΣ ΟΜΩΣ ΔΕΝ ΤΟΛΜΑ ΝΑ

ΜΙΛΗΣΕΙ ΟΣΟ ΔΙΑΡΚΕΙ Η ΔΙΚΗ ΣΤΟ ΕΙΔΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

«Ταμπού»... υπό προθεσμία το θέμα ηγεσίας στο ΠΑΣΟΚ

Παρά τους λειονταρισμούς του Α. Παπανδρέου, που εξερχόμενος, για τρίτη φορά από την εντατική απείλησε να ρίξει την κυβέρνηση, το πρόβλημα μιας δυναμικής και «υγιούς» ηγεσίας είναι το μεγαλύτερο και πιο επείγον πρόβλημα που αντιμετωπίζει σήμερα το ΠΑΣΟΚ.

Οι κορυφαίοι του Κινήματος -όπως και οι οπαδοί του άλλωστε- το γνωρίζουν, αλλά για την ώρα επέλεξαν να το «αγνοήσουν» και να επικρίνουν δριμύτητα τον κ. Θ. Κατσάνεβα, που τόλμησε να διατυπώσει δυνατά, αυτό που ψιθυρίζουν όλοι στη Χ. Τρικούπη.

Μάλιστα, η επίσημη άποψη του ΠΑΣΟΚ ότι δεν υφίσταται θέμα ηγεσίας παίρνει μια εντελώς άλλη διάσταση με την επισήμανση που κάνει στην «Α.Τ.Κ.» ο γραμματέας της Κεντρικής Επιτροπής κ. Ακης Τσοχατζόπουλος, που περίπου υπονοεί ότι η πρόταση Κατσάνεβα... ήδη εφαρμόζεται από καιρό.

Τι θαράναι στην επιλογή της σιωπής είναι προφανές: αποτελεί κοινό μυστικό ότι όσο διαρκεί η δίκη στο Ειδικό Δικαστήριο οι συζητήσεις για τη διαδοχή του κ. Παπανδρέου θα είναι «ταμπού».

Είναι χαρακτηριστική η συνέντευξη του γραμματέα της Κ.Ε. του ΠΑΣΟΚ κ. Α. Τσοχατζόπουλου, καθώς και οι δηλώσεις των κυρίων Κ. Σημίτη και Γ. Αρσένη -που είναι «άμεσα ενδιαφερόμενοι» στην «Α.Τ.Κ.», που ζήτησε τις απόψεις τους για το θέμα ηγεσίας. Εξίσου όμως χαρακτηριστική είναι η δήλωση του κ. Γ. Νικολάου, εκπροσώπου της νέας γενιάς, ο οποίος διατυπώνει την άποψη πως όταν λήξει η εκκρεμότητα της δίκης το θέμα της διαδοχής πρέπει επιτέλους να τεθεί επί τάπητος.

ΤΟ ΠΑΣΟΚ ΕΚΛΕΙΣΕ ΤΑ ΜΑΤΙΑ ΚΑΙ ΕΠΕΛΕΞΕ

«Αρχηγό-σύμβολο»

Το ΠΑΣΟΚ, επίσημως, έκανε την επιλογή του για την αντιμετώπιση του «προβλήματος Παπανδρέου». Θα πορευθεί ως να μην υπάρχει πρόβλημα. Ωσάν ο κ. Παπανδρέου να μπορούσε να ασκεί τα καθήκοντά του, να μετέχει δηλαδή πλήρως στην πολιτική ζωή του τόπου. Το ΠΑΣΟΚ θα έχει αρχηγό-σύμβολο.

Αυτή η επιλογή μπορεί να εμφανιστεί να αποκαλύπτει το ΠΑΣΟΚ ως κόμμα απόλυτα εξαρτημένο από την πολιτική προσωπικότητα που το ιδρύσε. Και να δημιουργεί οποιεσδήποτε σκέψεις για το τι μέλλει γενέσθαι σε ένα μεγάλο κόμμα, όπως εξακολουθεί να είναι το ΠΑΣΟΚ, όταν «συμβεί κάποτε» η αλλαγή στην ηγεσία του. Ανεξάρτητα όμως από τις όποιες σκέψεις για τις προοπτικές του ΠΑΣΟΚ η πολιτική αυτή επιλογή του έχει τόσο σημαντικές επιπτώσεις όσο σχεδόν θα είχε και η υποθέτηση της ιδέας μιας άμεσης αντιμετώπισης του θέματος ηγεσίας που εξ αντικειμένου υφίσταται για το κόμμα αυτό από τον Αύγουστο του 1988, όταν εκδηλώθηκε η σοβαρότατη ασθένεια του κ. Παπανδρέου.

Κεντρικός στόχος της «δομικής αντιπολίτευσης» του ΠΑΣΟΚ είναι οι «άμεσες εκλογές». Ο στόχος όμως αυτός δεν έχει τεθεί για να εφαρμοστεί μια άλλη, γνωστή από τώρα, «εναλλακτική λύση». Αλλωστε ο ίδιος ο κ. Παπανδρέου προ δεκαπενθήμερου στη Θεσσαλονίκη ως «κυβερνητική πολιτική» προέβαλε την οραματική εξαγγελία της νέας («συνανετικής») υπό την ηγεσία του) τριετούς λιτότητας.

Με τις «άμεσες εκλογές» το ΠΑΣΟΚ πραγματικό στόχο έχει την πολιτική δικαίωση του κ. Παπανδρέου. Το δε σενάριο στο οποίο προσαρμόζει την πολιτική της η Αξιωματική Αντιπολίτευση είναι διαφανές: Άμεσες εκλογές - διακοπή (κατά την κοινοβουλευτική τάξη) της δι-

ΑΝΑΜΕΝΕΤΑΙ ΕΝ ΟΨΕΙ ΠΕΡΑΤΟΣ ΤΗΣ ΔΙΚΗΣ ΚΛΙΜΑΚΩΣΗ ΟΞΥΤΗΤΑΣ

κή αντιπολίτευση» που διακρίνεται αφενός μεν από ιδιαίτερη ένταση και αφε-

Γράφει ο
ΑΝΔΡΕΑΣ ΖΟΥΛΑΣ

τέρου από βραχυπρόθεσμους στόχους.

Οι πολιτικές επιδιώξεις του ΠΑΣΟΚ μπορεί να μην έχουν σχέση με τα πραγματικά προβλήματα που αντιμετωπίζει σήμερα η ελληνική Οικονομία, όμως τα τελευταία αυτά είναι ακριβώς εκείνα που προβάλλονται στο πλαίσιο της «δομικής αντιπολίτευσης». Και τούτο είναι ένα δεύτερο, πολύ σημαντικό στοιχείο, παρεπόμενο της πολιτικής επιλογής του ΠΑΣΟΚ για το θέμα της ηγεσίας του. Χωρίς να μπορεί να προσφέρει λύσεις στα οξεία προβλήματα το ΠΑΣΟΚ θα προσπαθήσει να εκμεταλλευτεί και τις αντιδράσεις

των θυγομένων από τις αναγκαίες παρεμβάσεις κατηγορίες πολιτών, αλλά και κυρίως τις οποιεσδήποτε αμφιταλαντεύσεις και υπαναχωρήσεις της κυβέρνησας.

Η τακτική αυτή είναι προφανές ότι επιδεινώνει περαιτέρω την κατάσταση, αλλά είναι εξίσου βέβαιο, ότι θα κλιμακωθεί. Με αναμενόμενη κορυφαία στιγμή την προγραμματισμένη για τις 18 Οκτωβρίου συγκέντρωση στην Αθήνα. Μεταταθείς λόγω της τελευταίας περιπέτειας της υγείας του κ. Παπανδρέου η συγκέντρωση αυτή συμπιέπει με την πρώτη εκλογική νίκη του ΠΑΣΟΚ, αλλά και βρίσκεται κοντά στο τέλος της Δίκης. Και θεωρείται από τους οργανωτές της ότι προσφέρεται και για επιδείξη-καταμέτρηση λαϊκής δυσφορίας για την Κυβέρνηση αλλά και για «επίδειξη ανυπακοής».

Πάντως το πραγματικό ορόσημο για το ΠΑΣΟΚ δεν είναι η συγκέντρωση αυτή. Είναι το πέρας και η έκβαση της Δίκης. Μέχρι τότε η επίσημη εκδοχή του ΠΑΣΟΚ για την κομματική δομή του και την πολιτική του θα επιβάλλεται και στις ποσοδικές - «άκαιρες» - παρεμβάσεις, όπως αυτή του κ. Κατσάνεβα και στους ανεπισημο διατυπωμένους προβληματισμούς για την όλη κατάσταση και πορεία του ΠΑΣΟΚ. Προβληματισμοί που, υπάρχουν μιν, αλλά δεν στηλιτεύονται ως «άκαιροι» μόνο γιατί δεν δημοσιοποιούνται επισημώς.

ΑΚΗΣ ΤΣΟΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ

Ο Ανδρέας πρόεδρος γι' άλλα 3 χρόνια

Για τον κ. Α. Τσοχατζόπουλο, το ΠΑΣΟΚ δεν αντιμετωπίζει θέμα διαδοχής τουλάχιστον μέσα στα επόμενα τρία χρόνια, οπότε και λήγει η θητεία του εκλεγμένου από το Συνέδριο προέδρου του ΠΑΣΟΚ κ. Α. Παπανδρέου. Ο κ. Τσοχατζόπουλος παρακάμπτει το όλο πρόβλημα υπογραμμίζοντας ότι ο Α. Παπανδρέου, εξ αντικειμένου, θα είναι πάντα ο αδιαμφισβήτητος ηγέτης του Κινήματος. Και αντιτίθεται στη λύση της «συλλογικής διαδοχής».

«Δεν υπάρχει στη ρεαλιστική βάση του κανένα θέμα σε σχέση με τη δυνατότητα πολιτικής λειτουργίας του Ανδρέα Παπανδρέου», επιμένει ο κ. Ακης Τσοχατζόπουλος. Και προσθέτει: «Αρα, λοιπόν, όλα αυτά τα σενάρια, το... ενδιαφέρον που εκφράζεται από πολλές κατευθύνσεις για τις δυνατότητες του προέδρου του ΠΑΣΟΚ είναι άνευ αντικειμένου διότι: Την ερχόμενη εβδομάδα κιόλας, ο κ. Παπανδρέου θα ξαναλειτούργησει πολιτικά με βάση τις αρμοδιότητές και τις ευθύνες που είχε, έχει και που για το ΠΑΣΟΚ αποτελούν ένα σταθερό παράγοντα διασφάλισης της πορείας του για τα επόμενα χρόνια.

— **Κύριε Τσοχατζόπουλε, ωστόσο, είναι γενική πεποίθηση ότι μετά τη σοβαρή περιπέτεια της υγείας του και για λόγους αυτοπροστασίας του, εάν θέλετε, ο κ. Παπανδρέου δεν θα έπρεπε να ασκεί τα καθήκοντα του προέδρου του ΠΑΣΟΚ, ως να μην συμβαίνει τίποτα.**

«Για να δούμε, λοιπόν, τη μεγάλη περιπέτεια της υγείας του προέδρου, που αναφέρεται. Όσον αφορά την πρόσφατη αδιαθεσία του ήταν ένα είδος γαστροεργασίας που μπορεί να συμβεί στον καθένα. Από την άλλη πλευρά το πρόβλημα υγείας που αντιμετωπίζει στο Λονδί-

«Α.Τ.Κ.» ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ
στη
ΜΑΡΙΝΑ ΜΠΕΝΕΚΗ

νο βρήκε την οριστική λύση. Και έχει τις πλήρεις διαβεβαιώσεις του ιατρικού επιτελείου που τον παρακολουθεί, ότι δεν αποτελεί εμπόδιο για την άσκηση πολιτικής, στην οποία είναι συνηθισμένος ο Α. Παπανδρέου.

Να πούμε ότι υπάρχει πρόβλημα ηλικίας; Δεν νομίζω... Διότι η πολιτική δεν εξαρτάται από την ηλικία. Αρκεί να σκεφθούμε ότι πολιτικά πρόσωπα με καθοριστική παρέμβαση στις εξελίξεις της ευρωπαϊκής ιστορίας κυριάρχησαν όντας μεγάλη ηλικίας.

Αλλωστε, η καθημερινή ρουτίνα της δουλειάς και η παρακολούθηση των καθημερινών θεμάτων είναι στην ευθύνη του Ε.Γ., του γραμματέα της Κεντρικής Επιτροπής και της Εκτελεστικής Γραμματείας, ούτως ώστε να μην επιβαρύνεται ο Α. Παπανδρέου, με ήσσονος σημασίας θέματα... — **Θέλετε δηλαδή να πείτε ότι αυτό που πρότείνει ο κ. Κατσάνεβα γίνεται ήδη από καιρό; Ο πολιτικός σχεδιασμός και οι βασικές πολιτικές κατευθύνσεις δίδονται από τον Α. Παπανδρέου, ενώ την εκτέλεσή τους αναλαμβάνει συλλογικά, εσείς που αναφέρατε;**

«Βεβαίως... στις πολιτικές επιλογές και στο θέμα των πολιτικών παρεμβάσεων ο Α. Παπανδρέου έχει τον πρώτο λόγο...».

— **Αποψη πολλών -και μέσα στο κόμμα σας- είναι ότι με το να «χρίσει» διάδοχο ο κ. Παπανδρέου θα διαφυλάξει την ενότητα του ΠΑΣΟΚ... Εσείς τι λέτε επί αυτού;** «Θεωρώ ότι είναι μια λάθος προσέγγιση για ένα θέμα που επιπλέον είναι ανύ-

Μέχρις ότου θγει η απόφαση του Ειδικού Δικαστηρίου κανένας δεν μιλάει για τη διαδοχή του.

παρκο. Δεν υπάρχει πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ, που με βάση την ομόφωνη απόφαση του τελευταίου Συνεδρίου μας θ' ασκεί τα καθήκοντά του για τα επόμενα τρία χρόνια. Τώρα, εάν υπάρχει περιέργεια για το τι θα γίνει μετά από αυτή ή την επόμενη θητεία του κ. Παπανδρέου, ως το συζητήσουμε στο μέλλον. Κοιτάξτε, αντικειμενικά δεν μπαίνει θέμα για το ως πότε θα είναι πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ ο Α. Παπανδρέου και θα σας πω γιατί. Ο ιστορικός ρόλος που έχει κατοχυρώσει με τη δράση του στην ελληνική πολιτική σκηνή, είναι ταυτισμένος με την προοπτική και με τη μετεξέλιξη του κόμματος, που δημιουργήσε στη δεκαετία του '90. Είναι αντικειμενικό γεγονός ότι είναι πρόεδρος του «δημιουργημάτος» του, όπως, αντικειμενικό γεγονός είναι η σχέση του Καραμανλή με τη Ν.Δ... — **Μεταξύ των άλλων σεναρίων, που κυκλοφόρησαν σχετικά με τη διαδοχή του κ. Παπανδρέου ήταν και η εναλλακτική λύση της τοποθέτησης**

του κ. Αλεξάρ στη θέση του τοποτηρητή... «Όλα αυτά περί τοποτηρητών ή σταδιακής μεταβίβασης των αρμοδιοτήτων του κ. Παπανδρέου σε άλλους, είναι εικασίες που δεν έχουν βάση. Δεν νομίζω ότι μπορούν να υπάρξουν μεταβατικά ή άλλες μορφές πολιτικού σχήματος ως «διαδοχή κατάστασης». Τι νόημα θα είχε; Όπως ήδη σας είπα, το κόμμα έχει τέτοια οργάνωση και λειτουργεί έτσι, ώστε, να μην επιβαρύνεται υπέρμετρα ο κ. Παπανδρέου.

— **Επιμένετε λοιπόν -και εξηγώστε γιατί- ότι κατά τη γνώμη σας η πρόταση του κ. Κατσάνεβα ήταν άκυρη και δεν είχε νόημα. Όμως, από το σημείο αυτό μέχρι να απειληθεί με διαγραφή και να «υποδεικνύουν» φιλικές προς το ΠΑΣΟΚ εφημερίδες τον αποκλεισμό του από τους εκλογικούς συνδυασμούς είναι μεγάλη...**

«Το γεγονός ότι υπήρξε μια μαζική απόρριψη των σκέψεων του συγκεκριμένου προσώπου, ερμηνεύεται πρώ-

τον με το ότι το πρόβλημα είναι ανύπαρκτο και το χειρότερο με το ότι η τοποθέτηση του συντρόφου έδωσε, αναμφισβήτητα, την καλύτερη ευκαιρία στους αντιπολιτευόμενους πάσης μορφής να την αρπάξουν και να παίξουν το παιχνίδι αμφισβήτησης του Α. Παπανδρέου. Αυτή την ευθύνη έχει ο κ. Κατσάνεβας έπρεπε, δηλαδή, να σκεφθεί τι θα συνέβαινε...

ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΑΡΣΕΝΗΣ

Δεν θεωρώ σκόπιμο να πω περισσότερα

Ευγενικά, αλλά σταθερά ο κ. Αρσένης αρνείται να δώσει συνέχεια στο θέμα. «Ο,τι είχα να πω το είπα σχετικά με το θέμα που ανέκυψε με τις δηλώσεις του κ. Κατσάνεβα. Δεν θεωρώ σκόπιμο αυτή την

— **Ανεξάρτητα απ' όλ' αυτά, σας ζήτησα να μου σχολιάσετε το «ύφος» και το «ήθος» με το οποίο ορισμένοι σύντροφοί σας αντιμετώπισαν τον κ. Κατσάνεβα...** «Δεν με εκπλήσσει αυτό, διότι όταν λες κάτι τόσο φοβερά άστοχο τότε πρέπει να είσαι έτοιμος ν' ακούσεις πολλά. Αφήστε που αρχίζουν μερικοί να σκέφτονται και ότι δεν το έκανες τυχαία...».

Ανοιχτό αφήνει το θέμα της διαδοχής του Α. Παπανδρέου ο κ. Γ. Νικολάου ενώ αποδοκιμάζει τον υβριστικό τρόπο με τον οποίο αντιμετώπιστηκε από ορισμένους ο Θ. Κατσάνεβας.

«Το θέμα της διαδοχής ετέθη σε λάθος χρόνο, τις ημέρες που ο πρόεδρος ήταν στο Γενικό Κρατικό. Τώρα, ο πρόεδρος θηγέ, αλλά για τα στελέχη και τον κόσμο του Κινήματος υπάρχει ένα ακόμη σημαντικό στοιχείο, που δεν μπορεί να αγνοηθεί: η συνεχόμενη δίκη στο Ειδικό Δικαστήριο. Αρα όσο υφίσταται η εκκρεμότητα της δίκης, είναι δύσκολη ώρα να γεινώνονται τέτοια ζητήματα. Με δυο λόγια δηλαδή αποψή μου ήταν και παραμένει πως όταν τελειώσει η δίκη, τότε στο ΠΑΣΟΚ μπορούμε να συζητήσουμε όλα τα θέματα. Και σφαλώς θα συζητήσουμε τα πάντα».

Όσο για τις αντιδράσεις που προκάλεσε η δήλωση Κατσάνεβα και τους υβριστι-

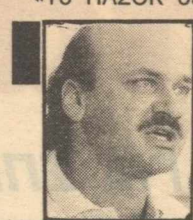
Ο κ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ ΚΑΙ ΤΩΡΑ... «ΑΠΛΩΣ ΠΡΟΕΔΡΕΥΕΙ»

ΚΩΣΤΑΣ ΣΗΜΙΤΗΣ

Οχι στις τριανδρίες

Εύγλωττη είναι η δήλωση του κ. Σημίτη, από την οποία εμμέσως, πλην σαφώς, προκύπτει ότι, δέχεται το πρόβλημα της διαδοχής στο ΠΑΣΟΚ. Επίσης, ο κ. Σημίτης, σαφώς υπογραμμίζει ότι όταν τεθεί θέμα ηγεσίας, πρέπει να λυθεί μέσα από δημοκρατικές εσωκομματικές διαδικασίες, απορρίπτοντας και τη «συλλογική ηγεσία» και την «επιλογή διαδοχού».

ΓΙΑΝΝΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ

Λάθος χρόνος

«Το ΠΑΣΟΚ δεν είναι Ρωνήματος».

μιακή Αυτοκρατορία για να ορίζονται τριανδρίες μετά τον Καίσαρα. Δεν είναι Βυζάντιο για ν' ανθούν μηχανορραφίες και παλατιανά πραξικοπήματα. Δεν είναι Βασιλείο, ώστε να επιλέγεται διάδοχος. Έχει καταστατικό, όργανα και διαδικασίες, για να επιλύει τα προβλήματά του. Ας επικεντρωθούμε λοιπόν, πρώτα στη σωστή λειτουργία των οργάνων του Κινήματος».

κοūs χαρακτηρισμούς που «απέσπασε» από πολλούς συντρόφους του, ο κ. Νικολάου παρατηρεί: «Διέκρινα δύο τρόπους αντίδρασης: Ο ένας εκ μέρους των πρωτοκλασάτων στελεχών που περιελάμβανε ο κ. Κατσάνεβας στην πρότασή του. Και ήταν η δριμύτερη κριτική. Η αντίδραση αυτή νομίζω ότι ήταν εύλογη διότι πήραν τις αποστάσεις τους, μη θέλοντας να παρεξηγηθούν και να δώσουν την εντύπωση ότι «καλοβλέπουν» ή εμμέσως ευνοούν την ανακίνηση του θέματος διαδοχής για ιδιοτελείς λόγους.

Υπήρξε και η αντίδραση ορισμένων άλλων που επέλεξαν την προσωπική επίθεση. Δεν συμφωνώ με τη συγκεκριμένη τακτική γιατί πιστεύω ότι ο καθένας έχει το δικαίωμα της γνώμης του. Και ανεξάρτητα από το εάν είναι σωστή ή λαβειμένη η γνώμη του, θα πρέπει να αντιμετωπίζεται με το δέοντα σεβασμό».